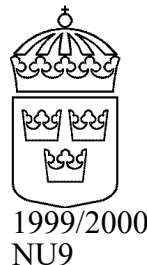

Näringsutskottets betänkande

1999/2000:NU9

Statens ägande i Celsius AB

Ärendet

I detta betänkande behandlas proposition 1999/2000:29 om statens ägande i Celsius AB.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker att regeringen ges bemyndigande att sälja statens samtliga A-aktier i Celsius AB. Utskottet delar regeringens bedömning att ett samgående mellan Saab AB och Celsius är industriellt riktigt.

Propositionen

I proposition 1999/2000:29 föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att avyttra statens samtliga A-aktier i Celsius AB.

Utskottet

Bakgrund

I juni 1993 börsintroducerades Celsius AB, sedan 75 % av statens aktier i bolaget sålts. Statens nuvarande andel om ca 25 % av kapitalet i Celsius hänförs till B-aktier (ca 14 % av kapitalet) och samtliga (röststarka) A-aktier (ca 11 % av kapitalet). Staten har med A-aktierna 61,7 % av rösterna i bolaget. Staten har i regeringsbeslut förbundit sig att inte utnyttja sin röststyrka utöver vad ett innehav av motsvarande B-aktier medför så länge Celsius kontrolleras av svenska ägare.

Riksdagen beslöt våren 1996 om riktlinjer för förvaltningen av statens företagsägande avseende kommersiella företag (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26). Riksdagen bemyndigade regeringen i detta sammanhang, med de restriktioner som angavs i propositionen, att för åtta företag, däribland Celsius, utan godkännande av riksdagen i varje särskilt fall, besluta om kapitaltillskott, försäljning och köp av aktier, deltagande i eller i förekommande fall avstående från erbjudanden om nyemissioner samt medverka till utgivande av konvertibla skuldebrev. Vad gäller Celsius innebär riksdagens bemyndigande att en minskning av statens ägande i företaget får

ske beträffande samtliga statens B-aktier, men inte beträffande de röststarka A-aktierna.

Saab AB offentliggjorde i november 1999 ett kontanterbudande på samtliga aktier i Celsius. Saab erbjuder 179 kr för varje A- eller B-aktie. Anmälningstiden för erbjudandet löper fr.o.m. den 6 december 1999 t.o.m. den 23 februari 2000. Erbjudandet presenteras närmare i ett prospekt från Saab till samtliga aktieägare i Celsius.

Propositionen

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att avyttra statens samtliga A-aktier i Celsius AB.

Försvarsindustrin inom västvärlden genomgår en drastisk strukturomvandling. De bakomliggande orsakerna är såväl minskade försvarsanslag som ökade krav på en kostnadseffektiv upphandling i en alltmer kapital- och teknikintensiv industri. Företagen inom försvarsindustrin är tvingade att söka skalfördelar för att förstärka sin konkurrenskraft både på hemmamarknaden och vid export.

Strukturomvandlingen har framför allt skett i Förenta staterna och huvudsakligen inom flyg- och elektroniksegmenten. Denna utveckling har nu även nått Europa. Konsolideringen av den europeiska försvarsindustrin har accelererat kraftigt, och i propositionen redovisas olika köp och samgåenden som genomförts under senare tid. Förenta staternas försvarsindustri, som har den största inhemska marknaden och den största andelen – ca 45 % – av världsmarknaden, har endast två tillverkare av militära flygplan, två tillverkare av pansarvagnar, fyra tillverkare av missiler, fyra tillverkare av försvarselektronik samt två tillverkare av ubåtar och marina fartyg. För den europeiska försvarsindustrin, med en inhemsk marknad som är ca 30 % mindre än Förenta staternas och med en andel på ca 23 % av världsmarknaden, är motsvarande siffror sju flygplanstillverkare, ca 15 fordonstillverkare, åtta tillverkare av missiler respektive försvarselektronik och drygt tio tillverkare av fartyg och ubåtar. Strukturomvandlingen inom europeisk försvarsindustri bedöms accelerera ytterligare under de närmaste åren.

Celsius är ett internationellt högteknologiskt kunskapsföretag som utvecklar, tillverkar och underhåller avancerade system, produkter och tjänster inom följande tre kärnområden: Defence, med koncentration till elektronik, IT och intelligenta vapensystem; Aerotech Services, som omfattar kvalificerade tjänster, konsultverksamhet och underhåll huvudsakligen för försvarskunder; Aviation Services, som har sin tonvikt på motor- och komponentunderhåll för den civila marknaden. Omsättningen är drygt 12 miljarder kronor och antalet anställda ca 10 000.

Regeringen bedömer att Celsius inte har den marknadsposition och det kundunderlag som behövs för att företaget på egen hand skall kunna utvecklas till en konkurrenskraftig stor aktör inom en framtida konsoliderad europeisk försvarsindustri. Celsius är beroende av att finna samarbeten eller strukturlösningar för fortsatt utveckling och fortlevnad av verksamheten. När det gäller dessa frågor hänvisar regeringen till Försvarsberedningens rapport Förändrad omvärld – omdanat försvar (Ds 1999:2).

Avsikten med införandet av de röststarka A-aktierna i Celsius var att garantera svensk kontroll över bolaget. Staten behöll vid börsintroduktionen av Celsius samtliga A-aktier i bolaget. Ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv är det viktigt att en säker materieförsörjning och tillgång till strategiska kompetenser säkerställs. Detta sker dock inte genom det statliga ägandet utan huvudsakligen genom att villkor ställs i samband med försvarsmaterielbeställningar och utvecklingsuppdrag.

Saab är verksamt främst inom flyg-, rymd- och försvarsindustrin och erbjuder avancerade produkter och system, baserade på sofistikerad informationsteknik. Omsättningen är drygt 8 miljarder kronor och antalet anställda ca 8 000. Största ägare i Saab är Investor AB, British Aerospace, amerikanska fonder, Wallenbergstiftelserna och AMF Arbetsmarknadsförsäkringar.

Enligt regeringen är ett samgående mellan Saab och Celsius industriellt riktigt. Ett samgående skulle skapa ett starkt svenskt företag med goda möjligheter att delta i internationellt samarbete, bl.a. genom British Aerospace som äger 35 % av Saab. Regeringen bedömer vidare att ett samgående, i perspektivet av minskade försvarsbeställningar internationellt, långsiktigt ger bättre utvecklingsmöjligheter för de nuvarande verksamheterna inom såväl Saab som Celsius än vid ett bibehållande av nuvarande struktur.

Celsius styrelse rekommenderar aktieägarna att acceptera budet från Saab. Regeringen bedömer att budet värdemässigt är skäligt.

Riksdagen bör mot den angivna bakgrunden bemyndiga regeringen att, utöver nuvarande bemyndigande avseende B-aktierna i bolaget, avyttra statens röststarka A-aktier i Celsius, anför det i propositionen. Regeringen avser att fullfölja en försäljning av statens samtliga aktier i Celsius till Saab, förutsatt att riksdagen beslutar enligt regeringens förslag och att inte nya omständigheter av avgörande karaktär framkommer som ger skäl för omprövning av regeringens ställningstagande.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att ett samgående mellan Saab och Celsius är industriellt riktigt. I den snabba strukturomvandling som pågår inom försvarsindustrin i västvärlden är det nödvändigt för Celsius att finna samarbeten eller strukturlösningar. Regeringen bedömer att det aktuella budet är värdemässigt skäligt, och Celsius styrelse rekommenderar aktieägarna att acceptera budet från Saab.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet att regeringen ges bemyndigande att sälja statens samtliga A-aktier i Celsius.

Hemställan

Utskottet hemställer

    beträffande *statens ägande i Celsius AB*
att riksdagen med bifall till proposition 1999/2000:29 bemyndigar regeringen att avyttra statens samtliga A-aktier i Celsius AB.

Stockholm den 3 februari 2000

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (m), Barbro Andersson Öhrn (s), Reynoldh Furustrand (s), Lennart Beijer (v), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Sylvia Lindgren (s), Ola Karlsson (m), Nils-Göran Holmqvist (s), Marie Granlund (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Ingegerd Saarinen (mp), Åke Sandström (c), Eva Flyborg (fp) och Anne Ludvigsson (s).